

Titol: Sons i Silencis aquells...

Lema: Arrels

Sons...

Sons del carilló que saluden l'alba,
Rellotge del Calvari advertint que és l'hora,
hora d'alçar-se, hora de feines, hora de labors i de rutines.
També ho va fer ahir, de nou ho farà hui, demà, qualsevol dia...

Els carrers prenen vida i les cases desperten,
despleguen els finestrans i els forrellats franquegen.
Les portes d'una casa s'obrin de bat a bat
i de sobte surt un haca arrossegant un carro.
Els ramals els du un home amb un barret de palla,
sota els eixos, la gossa lladra i lladra, i mou i mou la cua.

El camí és cap a l'horta, el lloc no el recorde.
Serà la Currucosa, els Molins, el Batà, els Fondos
Camí Quart, La Fila, Tandra... la muntanya?...
La resposta es molt fàcil, caldrà esperar què torne.

Ara corren amb pressa, els passos s'acceleren,
un xicot que no atura va camí la Estació,
l'hora és al damunt i el *Trenet* no espera,
segur que farà tard, és segur que no aplega,
Doncs crec que tindrà sort,
el *Llíria* ve amb retard i no tindrà problema...

Una vella de dol i amb mantellina negra,
s'afanya cap avall amb passos molt lleugers,
remou les mans i el cap, i parla en si mateixa
palpant-se les butxaques i buscant-se el missal...
La campana que crida... tang!, tang!, tang!
Déu meu ja el tercer toc i la Missa a punt!
No arribaré al Rosari... Segur que no, segur...

També des de l'Església, el Campanar ens parla,
són **sons** de les campanes que reclamen al Cult.
Ara tocs lents i greus que ens diuen de difunts,
després volteig de Festa,... van totes en conjunt.

Sons de veus cantarines de dones molt matineres,
també **sons** d'altres veïnes agranant portes i voreres.
Totes mamprenen cançons que anomenen “*Dedicades*”,
d'una Ràdio blava i dura, que maneja la *Censura*.
Cançons de llàgrima i plor que emocionen la gent gran,
són els *Sospirs d'Espanya*, *La Maredeüeta*...
i aquella de *l'Emigrant*.

Les sirenes ressonen per tots els racons del poble,
les fàbriques a punt, engeguen les màquines.
Edificis fermes i estables que s'omplin de vida i gent,
d'una Paterna constant, que poc a poc va emergent.
La Seda, La Veta, Mantes, Sabó, Cordell, les Galletes...
Són uns quants d'aquells noms, que ara em vénen a la ment.

Noms que han quedat per sempre, en la memòria d'un poble,
d'un poble que gens s'assembla, a aquell que fou ahir.
Doncs van ser els vímets que prompte ens dugueren
a aquesta Paterna que ara gaudim...

També **sons** d'altres fàbriques, que sols les treballen homes,
són feines dures i intenses, on Paterna és referent...
Estem parlant de les pells, d'adobats i de blanquers,
aquest treball, cal ja dir-ho: Era el pa de molta gent...

Sons i crits de peixcaters, d'esmoladors, verdulers,
sons i crits de llanterners, matalafers, granerers,
Són **sons** de gent que escoltàvem, quan trepitjaven carrers...

Sons de colles jugant corda, jugant guà o jugant trompa,
altres que juguen al xurro, al futbol o al tres en ratlla...
Jocs jugats en els carrers, on corria la xicalla...

Jornalers de sol a sol, camí l'horta o la muntanya
jornalers que s'ho guanyaven, un dia sí i l'altre falla.
Carreters *bragats* i amb faixa, ovacionant la reata
que arrosseguen carros plens, per carrers de fang i terra

Rogles de dones que canten fent la tria de collites,
omplint caixes i més caixes, per descampats i per places,
mentre els homes les reblen, a colps de martells i taxjes.
Ara parlem de *ceberes*, que aleshores n'eren tantes...

Sons coneguts i escoltats per cases dels veïnats...
Galls que cantaven altius, gallines que cloquejaven
i llocades de pollets, que saltaven i piulaven...
Fins i tot recorde llocs, on se escoltaven els porcs
com grunyien i bramaven...

Tots **sons** d'una Paterna que tinc en la memòria,
sons d'oficis perduts que són part de nostra història.
Sons de tallers menuts que els xiquets escoltàvem,
quan tornàvem d'escola, en la borsa a l'esquena...

Fusters, manyans, sabaters, forners,
corretgers, aladrrers, ferradors... ebenistes.
Tot gent emprenedora! ... Grans mestres de l'ofici!
i ara caldrà dir, buscant la rima fàcil:
també tots ells, sens dubte: van ser uns grans artistes...

...I com no, **sons** d'alegria i de festa,
sons de coets i de traques,
sons que ens enunciaven festes, unes darrere les altres...
Festes amb focs i rialles, festes de tro i de soroll,
també festa en els *quarters* amb trets de salva i bombardes.
Quarters de portes obertes i de ranxos que esperaven,
veïnats plens de xiquets i rodamóns sense caire,
que omplien la panxa un dia... i demà ja serà un altre...

Silencis...

Silencis en les llargues nits d'hivern, silencis...
silencis trencats pels lladrits dels gossos i els miols dels gats.
De sobte llamps i trons ens despertaven en la gelor de la nit...
la tempesta està al damunt... l'àvia s'alça espantada:
Santa Barbara beneïda: porta 't ben lluny la tronada!
Carrers foscs i solitaris, amb torrents d'aigua que baixen
arrossegant sorra i pedra en hiverns que no s'acaben.

Silencis de famílies, amb boques obertes i calaixos buits.
Silencis de cases amb *taula braser* i *radio-novel·les*
on es lliuraven històries i contes de pares a fills.
Històries i contes que apropaven cors i ens tenia units...

Silencis de famílies nombroses amb vides de misèria...

Silencis d'una Espanya d'uniformes i sotanes,
de cues i confidents, d'estraperlos i paciències
de *Cartilla de Racions* i fulles grogues de *Ratlles*.

Silencis de dols eterns, **silencis** de eterns Rosaris...

Silencis, cal dir també, d'una Espanya d'esperances.

Silencis de dormitoris on l'amor de les parelles

s'ofegava en el coixí i fins l'alé controlaven.

Dormitoris sense claus, on convivia alhora,

pare i fills que callaven...

Quantioses cases del poble on re llogaven alcoves,
amb dret a foguer i cuina...

O millor diríem ara, amb dret a viure la vida.

Vides amb secrets que moren, en nits de plors i gemecs,
gemecs d'infants que ploraven, buscant els pits de la mare...

Silencis en les Escoles... "*Por el Imperio hacia Dios...*"

i "*María Dios te Salve...*"

Silencis en els treballs, silencis en els tallers,

silencis fins en les cases: *Vés amb compte allò que parles!*

No sigues agosarat, no digues res que et delate!

Silencis per tot arreu, silencis d'uns i dels altres.

Silencis que ens imposaren...

Silencis que no els volem...ni volguérem que tornaren.